

Øyelysning og gonioskopiav spaniels betydning for helse hos spaniels Avlsretningslinjer revisjon uttalelse ASU

Tidligere retningslinjer vedatt av RS 2019

	Hoffer	Øyne	Temperament	Generelt	Utstilling
Clumber Spaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD.	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette før parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi). ERG-undersøkelse erstatter ikke øyelysning. Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på før hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl.	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.
Cocker Spaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD.	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette før parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi). ERG-undersøkelse erstatter ikke øyelysning. Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på før hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl.	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.
Engelsk Springer Spaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette før parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi). Avlsdyr skal gonoskopieres før første gangs parring og deretter hvert 3. år Ved bruk av hunder som kommer fra land der det ikke er tradisjon for gonoskopi åpnes det for at bare en av hundene er gonoskopiert. Forutsetningen er da at den hunden som er gonoskopiert er «fri». Hund med diagnose «unormal-usikker» skal kun pares med hund med diagnose «fri». Hund med diagnosen > 50 % unormal: Affisert, skal ikke brukes i avl. Retinal dysplasi (RD) – fokal, multifokal, geografisk: Affisert hund bør ikke brukes i avl. Total RD: Hunden skal ikke brukes i avl (uansett rase).	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.
Field Spaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD.	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette før parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi). ERG-undersøkelse erstatter ikke øyelysning. Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på før hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl.	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.

	Hoffer	Øyne	Temperament	Generelt	Utstilling
Irsk Vannspaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD.	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette for parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi. ERG-undersøkelse erstatter ikke øyenlysning. Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på for hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl.	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.
Sussex Spaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD.	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette for parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi). ERG-undersøkelse erstatter ikke øyenlysning. Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på for hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl.	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.
Welsh Springer Spaniel	Hund som brukes i avl, skal ha kjent HD status. Det anbefales å bare avle på hunder frie for HD	Avlsdyr skal øyelyses av veterinær godkjent for dette for parring skjer. Kravet forutsettes gjennomført ved at attesten ikke er eldre enn ett år. (Gjelder ikke gonioskopi). ERG-undersøkelse erstatter ikke øyenlysning. Hund som får diagnosen «mistenkt» for en lidelse som normalt gir avlsnekt, kan ikke avles på for hunden eventuelt senere blir frilyst for lidelsen.	Hund med et avvikende/utypisk temperament skal ikke brukes i avl	Hund med hudproblem og/eller hund som må medisineres for å holde ett problem under kontroll, skal ikke brukes i avl. Alle oppdrettere plikter å gi opplæring til sine valpekjøpere om fornuftig stell	Begge foreldre skal være vist på utstilling (offisiell utstilling) med mist premieringen very good. I spesielle tilfeller kan det (etter søknad) åpnes for at bare en av foreldrene er premiært, men da stilles det krav til minst premiering Excellent.
Tillegg for working variantene:					Krav til oppnådd premiering på utstilling gjelder IKKE. Ved planlegging av kull anbefales det at foreldre er av samme type. Minst en av foreldrene skal være premiært på JAL2 (ny prøve fra 1/1 2020), eller jaktprøvepremiering

Vurdering av Veterinær øyespesialist Ernst Otto Ropstad tilsendt på epost til ASUs leder

Eva Heldal Monsen avkrefter at hun har uttalt at det anbefales å øyelyse hunder som brukes i avl, annet hvert år.

Man må skille mellom medfødte- og utviklingslidelser, hhv pkt 1-8 og 11-18 på ECVO-attesten. Medfødte lidelser vil i de aller fleste tilfeller stilles ved første øyelysing. Utviklingslidelsene er arvelige lidelser som vil, som betegnelsen antyder, kunne utvikle seg senere i livet. I hvilken alder dette skjer avhenger blant annet av hvilken mutasjon det er snakk om, samt individuelle/rasemessige forskjeller. Særlig stor variasjon med hensyn på når manifestasjon finner sted, gjelder for blant annet katarakter, progressiv retinal atrofi, distichiasis og retinopatier («working dog retinopati» WDR). Dette er lidelser som kan manifestere seg hos helt unge individer, men også hos hunder helt opp i 10-12 års alderen. Det er derfor ikke noe argument å ikke kreve øyelysing av hunder som brukes i avl etter fylte 8 år.

Anbefalingen om at øyelysingsattesten ikke skal være eldre enn 1 år når hunder brukes i avl baserer seg på statistikk og erfaringer gjort av ECVO- hereditary eye disease committee (HED). Dette, nettopp for at man skal prøve så godt man kan å unngå å føre sykdomsgener videre, og ikke drive useriøs avl. Det medfører ikke riktighet at «vil det sjeldent eller aldri komme endringer på øyet i løpet av 24 mnd., og som regel er diagnose som blir stilt ved første øyelysning konstant for hunden, frem til den blir «gammel» og får gamlehund lidelser». Dette er ikke vår erfaring når det gjelder blant annet katarakt, PRA, WDR og distichiasis. De tre første er blindende, eller potensielt blindende lidelser, og sistnevnte er en lidelse som i mange tilfeller medfører lidelse for hunden, og ofte store utgifter og frustrasjon for eier. Svært mange av de arvelige kataraktene vi opererer er arvelige katarakter som har utviklet seg senere i livet, også hos hunder som har vært frilyst tidligere. PRA fører alltid til blindhet og kan ha svært variabelt forløp. Noen ganger diagnostiseres det hos relativt unge hunder og utvikler seg raskt, i andre tilfeller kan de manifestere seg i relativt høy alder og med relativt saktegående progresjon. Selv om det finnes gentester med hensyn på PRA hos cocker forekommer det garantert mutasjoner som ennå ikke er identifisert.

En av hovedgrunnene til at man finner relativt lite endringer hos hunder ved senere øyelysinger hos spaniels, er jo nettopp fordi avlsanbefalingene har vært fulgt, slik at man har kunnet utelukke affiserte individer fra avlen, og derved redusere insidens av arvelige øyelidelser. Hos raser fra raseklubber som har lempet på kravene til øyelysing, har vi sett en økning i insidensen av arvelige øyelidelser etter en tid.

Når det gjelder importert sæd, bør det være samme krav som ved bruk av fysiske avlsdyr. For meg blir det litt «strutsepolitikk» om man skal ha tilnærmet null kontroll på frossensæd, og et annet regelverk for fysiske hunder.

En av grunnene til at det ble anbefalt å endre hyppigheten av gonioskopiundersøkelser til hvert 3. år (1,4 og 7 års alder), skyldtes at man så en progresjon av forandringene. Dette har blitt bekreftet, blant annet i en Britisk-Sveitsisk studie av kammervinkel abnormaliteter hos Flat, der samme hunder ble gonioskopert ved ulike aldre, og der man fant en progresjon av forandringene ettersom hundene ble eldre .

Det virker litt besynderlig når man snakker om «useriøse oppdrettere» i samme åndedrag som man ønsker å gå i en mer useriøs retning selv. Vi opplever en økende tendens fra valpekjøpere som har kjøpt hund som senere får påvist arvelig øyelidelse, at disse går til søksmål/prøver «å ta» oppdretter,

blant annet ved å sette advokat på saken/ta det til forliksrådet. Dette er spesielt tilfelle der oppdretter ikke har kunnet dokumentere at de har gjort det de kan for å unngå å avle på dyr det ikke anbefales å avle på.

Om det er noe jeg ikke har adressert/noe mer du trenger, er det bare å gi beskjed.

Jeg har kopiert inn Tobias og Siv, i fall de har noen innspill.

Hilsen

Ernst-Otto Ropstad

Bakgrunn

ASU vedtok på møte 2-01.2022 å anbefale gonioskopi av welsh springer spaniel etter samme retningslinjer som for engelsk springer spaniel grunnet en bekymringsmelding fra attesterte øyelysere om en økning av unormale funn ved gonioskopi hos rasen. Videre anbefalte ASU i samme møte krav til kjent hoftedeedsstatus hos amerikansk cocker spaniel.

Det er i den senere tid framført en del argumenter mot krav til avlshunder fra enkeltpersoner. De gjeldende avlsretningslinjene er ment å sikre at hunder som oppdrettes av oppdrettere som velger å stå på listen i våre Spaniels som er Norsk Spaniel klubbs offisielle medlemsblad følger de anbefalinger og krav til helse hos avlshundene. Dette for å tilby potensielle valpekjøpere en mulighet til å sikre seg at de kjøper fra oppdrettere som vektlegger helse og kvalitet i sitt oppdrett. Det framføres argumenter om at seriøse oppdrettere som kjenner sine linjer meget godt, påføres uforholdsmessig store utgifter i forhold til dem som selger valper fra foreldredyr uten disse undersøkelsene.

ASUS vurdering

ASU mener at de gjeldende avlsretningslinjer er godt fundert, og at det ikke er vektige grunner for endring av disse verken i skjerpene- eller i mindre grad enn de nåværende retningslinjer med de to unntak som ble vedtatt på møtet i januar ang gonioskopi hos welsh springer spaniel og kjent HD status hos amerikansk cocker spaniel. For hunder som ikke benyttes i avl, er øyelysning og gonioskopi og eventuell HD fotografering frivillig. Avlsdyr som avles utenfor NSK, vil likevel ha de samme krav som stilles, dersom registrering skjer gjennom NKK, mens anbefalinger ikke er bindende. Dette er et forhold som kan opplyses om fra oppdrettere til eventuelle valpekjøpere. Dersom oppdrett av ikke registrerte hunder og salg av disse forgår, er det lite NSK kan gjøre med dette annet enn å informere om klubbens holdning til helseundersøkelser. Det at slike undersøkelser er kostbare, og at de som avler utenfor systemet ikke har disse utgiftene, er kjøpers ansvar å undersøke. Ved kjøp og salg foreligger det etter forbrukerkjøpsloven en opplysningsplikt hos selger og en undersøkelsesplikt hos kjøper. Argumenter som at seriøse oppdrettere dermed blir pålagt store ekstraavgifter på grunn av helseundersøkelser er ikke et godt nok argument til å mildne på disse kravene. NSK ønsker ansvarlige oppdrettere som ser på dette som en måte å fremme helse og sunnhet hos våre raser.

Siggerud 29.03.22

Wenche Farstad

Leder ASU